

Asia: VN/2575/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain, terveydenhuoltolain sekä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Vastaajataho:

Kunta

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistaminen

1a) Hyvinvointialueen olisi esityksen mukaan yhdessä alueensa kuntien kanssa muodostettava *alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä*. Onko ehdotus mielestänne tarkoituksenmukainen kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistamiseksi?

Kyllä [näin saadaan varmistettua kuraattori- ja psykologipalveluiden järjestämisessä paikallisten näkökohtien huomioiminen]

1b) Millä taholla tulisi käsityksenne mukaan olla vastuu alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän muodostamisesta?

Hyvinvointialueella

2) Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulisi laatia opiskeluhuollon toteuttamiseksi *kunnan opiskeluhuoltosuunnitelma*, joka liitettäisiin lastensuojelulain (417/2007) 12 §:n mukaiseen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Onko esitys mielestänne tarkoituksenmukainen?

Kyllä

3) Hyvinvointialueella tulisi olla *alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma*. Se valmisteltaisiin alueellisessa opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä ja hyväksyttäisiin hyvinvointialueen aluevaltuustossa. Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma liitettäisiin lastensuojelulain 12 §:ssä tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Huomioitanne esityksestä?

Alueellinen opiskelusuunnitelma on hyvä ajatus. Käytännössä sen täytyy kuitenkin ottaa huomioon hyvinvointialueen kuntien erityispiirteet (esim. kuntien koko ja kaksikielisyys). On siis tärkeää, että pienten kuntien näkemykset pääsevät alueellisessa opiskelusuunnitelmassa hyvin esiin.

4) Mikäli esitys ei mielestänne riittävästi huomioi erilaisia opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä, kuten esimerkiksi ne, jotka toimivat useamman kunnan alueella tai yksityiset koulutuksen järjestäjät, millä tavoin muuttaisitte esitystä?

-

5) Hyvinvointialue järjestää opiskeluhoitopalvelut 1.1.2023 alkaen. Näettekö, että opetuksen tai koulutuksen järjestäjällä on yhdessä hyvinvointialueen kanssa edellytykset huolehtia oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n mukaisesti siitä, että opiskeluhoitosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus?

Kyllä [Koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen väliset rakenteet ja yhteydenpidon muodot on suunniteltava tarkasti. Hyvinvointialueen on myös pystyttävä vastaamaan nopeasti alueellisiin muuttuviin tilanteisiin ja tarpeisiin.]

Opiskeluhoitollon yksilökohtaisen työn kirjaaminen, rekisterinpito ja tietosuoja

6) Esityksessä täsmennetään opiskeluhoitollon kirjaamiseen, rekisteröintiin ja tietojen salassapitoon liittyviä oppilas- ja opiskelijahuoltolain säännöksiä. Huomioitanne esityksestä?

On erittäin hyvä, että oppilashuollon kirjaamisiin tulee selkeyttä.

7) Miten arvioisitte esitysluonnosta tietosuojasääntelyn näkökulmasta?

Esitys vaikuttaa asianmukaiselta

8) Opiskeluhoitollon siirtyessä hyvinvointialueelle tulee myös opiskeluhoitollon psykologien ja kuraattorien kirjaamat asiakastiedot tallentaa valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin eli Kanta-palveluihin. Kanta-palveluihin liittymisen määräaajoista säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä. Psykologien tietojen tallentaminen tulisi aloittaa heti hyvinvointialueiden aloittaessa. Sosiaalihuollon ja kuraattorien liittymisvelvoitteen määräaika on 1.9.2024. Arvioitko tarvittavien muutosten olevan mahdollisia näiden määräaikojen puitteissa?

Kyllä

Muut huomiot esityksestä

9) Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 16 §:n mukaan oppilaitoksen työntekijän tulee olla yhteydessä opiskeluhoitollon psykologiin tai kuraattoriin, jos oppilaitoksen tai opiskeluhoitollon työntekijä arvioi opiskelijan tarvitsevan opiskeluhoitollon psykologi- tai kuraattoripalveluja. Esityksessä ehdotetaan, että yhteydenotto opiskeluhoitollon palveluihin koskisi psykologin ja kuraattorin palveluiden lisäksi myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärin ja terveydenhoitajan palveluja. Yhteydenotto tapahtuisi jatkossa yhteisymmärryksessä oppilaan tai opiskelijan kanssa. Huomioitanne esityksestä?

Pelko on, että oppilaan avun saaminen saattaa viivästyä, jos oppilaalta pitää aina saada lupa asian käsittelyyn. Oppilashuollon työntekijöiden ja oppilaan välinen avoimuus ja luottamus on tässä kuitenkin niin suuri arvo, että ehdotus on kannatettava.

10) Hyvinvointialue järjestää 1.1.2023 alkaen opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut, kouluterveydenhuollon sekä lukioiden ja ammatillisen koulutuksen opiskeluterveydenhuollon. Voimassa olevan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 24 §:n mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja kehittää yhteistyössä Opetushallituksen kanssa edellä mainittuja palveluja. Esityksen mukaan Opetushallitus ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaisivat ja kehittäisivät yhdessä yhteisöllistä opiskeluhoitoa ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella olisi päävastuu edellä mainittujen hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien palvelujen ohjauksesta ja kehittämisestä. Pidätkö esityksen mukaista ohjaus- ja kehittämisvastuun muutosta tarkoituksenmukaisena vai tulisiko Opetushallituksen ohjaus- ja kehittämisrooli säilyttää nykyisellään?

Ei, ohjaus- ja kehittämisvastuut tulee säilyttää nykyisellään [ohjaus- ja kehittämisvastuut tulee säilyttää nykyisellään. Koulussa työskentelyn realiteetit ovat paremmin opetushallituksessa tiedossa. Tämän vuoksi nykyinen malli on parempi kuin esitetty.]

11) Mahdolliset muut huomionne esitysluonnoksesta?

Nykyinen malli, jossa kuraattorit ja psykologit ovat kunnan työntekijöitä, toimii Siuntiossa hyvin. Kun resursseja jaetaan tulevaisuudessa hyvinvointialueella, on otettava huomioon, että kuraattori- ja psykologipalveluiden resurssoinnissa ei voi ottaa huomioon vain koulujen oppilasmääriä. Paikalliset olosuhteet ovat erilaisia kuntien erilaisista tilanteista riippuen ja siksi kuntien äänen tosiasiallinen kuuluminen on varmistettava oppilas- ja opiskeluhoitoa suunniteltaessa.

Toisaalta on hyvä muistaa, että kuraattorien ja psykologien siirtyminen sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön piiriin voi poistaa turhia raja-aitoja (esim. oppilaiden tietojen kirjaaminen ja kirjausten näkyminen) ja siten auttaa oppilaita.

Kannisto Niko
Siuntion kunta - Kunnanhallitus